

Tipografinin en temel ögesi harftir...

A B C D E

- Harfler insanoğlunun kültürel evriminin oldukça uzun süren sonuçlarıdır.
- İnsanlık tarihinin erken dönemlerinde görülen mağara resimleri, yazının ilk örneklerinden olup, aynı zamanda insanoğlunun ilk bildirişim biçimlerindendir.
- Hatta bu yaratımlar sanatın başlangıcını oluştururlar.

- İnsanlığın kültürel evriminde yazının kullanılış süresi altı bin yıl öncesine uzanmaktadır.
- Bilinen en eski yazı Sümerlere aittir.
Mezopotamya, Mısır ve Çin uygarlıklarında piktografik yazının farklı biçimlerinin, farklı yazma araç ve gereçlerinin kullanıldığı da bilinmektedir.

- M.Ö. 1500'lerden 800'lere kadar, Fenike halkının geliştirdiği ve ünlü sesleri içermeyen yazı günümüzün çağdaş sesçil (fonetik) yazısının temellerini oluşturmaktadır.

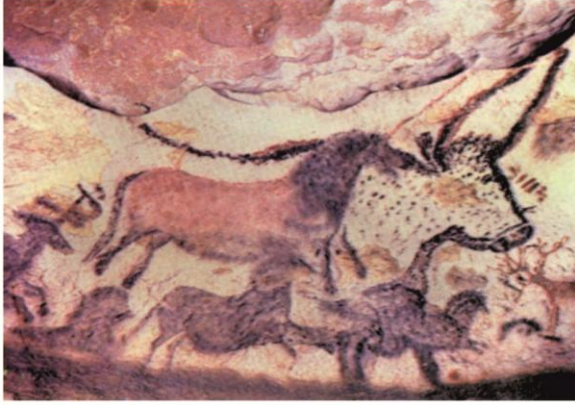
𐤀	𐤁	𐤂	𐤃	𐤄	𐤅	𐤆	𐤇	𐤈	𐤉
aleph	beth	gimel	daleth	he	waw	zayin	heth	teth	
'	b	g	d	h	w	z	h	t	
𐤊	𐤋	𐤌	𐤍	𐤎	𐤏	𐤐	𐤑	𐤒	𐤓
yod	kaph		lamed		mem		nun	samekh	
y	k		l		m		n	s	
𐤔	𐤕	𐤖	𐤗	𐤘	𐤙	𐤚	𐤛	𐤜	𐤝
ayin	pe	sade	qoph	resh	shin		taw		
'	p	s	q	r	sh/s		t		

Fenike Alfabeti

- Piktografik kökeninde bir anlam içeren, bir nesnenin, eylemin ya da duygunun belirtkisi olan yazı imleri süreç içerisinde evrilmiş, kendi çıkış kaynaklarından uzaklaşarak soyut göstergelere dönüşmüş ve çıkarabildiğimiz sesleri tanımlar olmuştur. Günümüz açısından, bu nedenle tek başlarına tipografik harflerin kendi gösterdikleri ses değerlerinden başka anlamları kalmamıştır

Hiyeroglif yazı örnekleri

Mağara Resimleri.

Lascaux Mağarası duvarındaki hayvan resimleri, Fransa, yaklaşık 15 bin yıl önce.

Eski Babil Çivi Yazısı.

Yaklaşık M.Ö. 2000 yılı.

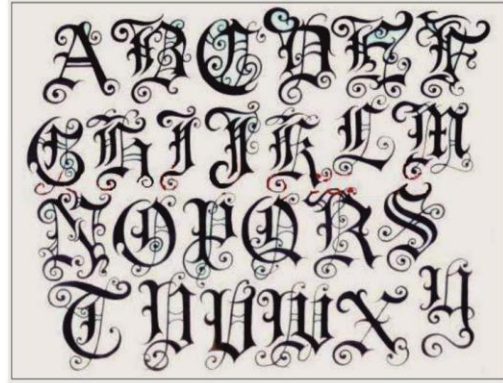
Fenike Abecesi.

Yaklaşık M.Ö. 1200 ile 1000 yılları arası.

- Yazı; Bizans, Romanesk Dönem ve Ortaçağ'da olgunlaşmış, Rönesansla birlikte çağdaş tipografik biçimlerini kazanmaya başlamıştır.
- Orta Çağı kapatan, Rönesansı (15.-16.yy) başlatan Gotik dönemle birlikte gelişen Gotik yazı tipi yaygınlaşmaya başlamış ve bu tarz, yalnız yazıda değil, mimaride, heykelde, resimde, süslemede ve hatta gündelik eşyalarda da etkili olmuştur.
(Raphael Sanzio, Michelangelo, Leonardo Da Vinci, Mikelanj, Rembrandt, Montaigne, Rafael, Erasmus, Shakespeare...vb.)

St. Nicholas Katedrali,
Mağusa, (13.-14.yy).

Gotik yazı karakteri örneği...

- Bugün kullandığımız harfler, sayılar ve yazıya ilişkin noktalama imleri Johann Gutenberg'in hareketli hurufat (harf) dizgesiyle birlikte başlayan basımcılık (1450) yönteminin yarattığı ivme sayesinde geliştirilmiş ve yaygınlaştırılmıştır.

Gutenberg tarafından hareketli harflerin icadı ve modern anlamda matbaacılığın başlangıcı 15. yüzyıldır...

Johann Gutenberg
(15. yy)

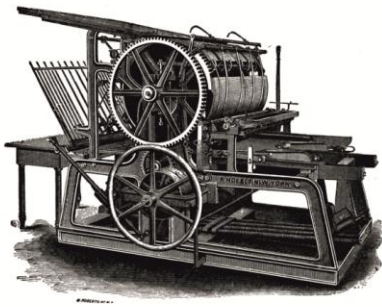
hurufat kalıpları

baskı makinesi

- Daha sonra tipo baskı olarak adlandırdığımız bu matbaa tekniğı sanayi devrimiyle doğan modern baskı makinalarının ve matbaacılık endüstrisinin temeli olmuş ve 20. yüzyıl sonlarına kadar gelmiştir.
- Tipo baskı metal harflerle yapılan yüksek baskıya denir. Uzun ve zahmetli bir baskı hazırlık süreci gerektirir. Metal harflerin tek tek sayfa oluşturacak bir biçimde düzenlenmesi yöntemi kullanılır.
- Günümüzde, tipo baskı makinaları, daha çok matbaacılığa; kesim, gofre, numaratör baskı, piliyaj-perforaj başka alanlarda hizmet etmektedir.

- Matbaa, ilk kez Uzakdoğu'da kullanılmıştır (Çin, 593).

eski dönemlerden
matbaa teknolojisi

günümüz matbaa teknolojisi

- Prehistorik devirlerden beri, birlikte yaşamının temel koşullarından olan iletişim kurmak için insan, düşünce ve kavramlara hep görsel bir anlatım yaratma çabasında olmuştur.

- 15. yüzyılda Roma büyükharfleri ile küçükharfleri antik temelde tasarlandı (Nicolaus Jenson)
- 16. yüzyılda ilk eğik (italik) harufat baskıda kullanıldı (Aldus Manutius)
- Mükemmel roman tasarımları yapıldı (Giovanni Cresci)
- Aksan ve düzeltme imleri geliştirildi (Geofroy Tory)
- Fransız estetiği harfe yansıdı (Claude Garamond)

- 17. yüzyıl sonunda Kraliyet kesimcisi ve Roman Harflerinin kralı Philippe Grandjean (1666–1714)
- 18. yüzyılda;
Hollanda-İngiliz biçeminin en kusursuz örneğini William Caslon yarattı,
- John Baskerville; İngiliz ağırbaşlılığı ve soylu geleneğini yansıtan tasarımlar yaptı.

- Punto ölçü dizgesi geliştirildi (Pierre Simon)
- 18. yüzyılın ikinci yarısı ve 19. yüzyılda;
Modern hurufatlar tasarlandı...

★ 20.yy.'ın Başında Avrupa Sanat ve Tasarımını
Yönlendiren Modern Sanat Hareketlerinin
Tipografiye Yansıması

Kübizm

Fütürizm

Dadizm

Sürrealizm

Fotoğraf ve Modern Hareket

I. Dünya Savaşı

Almanya

İngiltere Amerika Birleşik Devletleri

Rus Süprematizmi ve Konstruktivizm

Mechano-Factur

De Stijl Hareketi

Bauhaus